

Utbildningsdepartementet

Ert dnr: U2024/00585

Vårt dnr: 12, u2024, 6/yb

Studieförbundens yttrande över Växla yrke som vuxen (SOU 2024:16)

Studieförbunden står för fri bildning i hela landet. Utöver den breda folkbildningen bedriver flera studieförbund olika utbildningsverksamheter, där gymnasium, komvux och yrkeshögskola förekommer. Även när studieförbunden bedriver utbildningsverksamhet används folkbildningens metoder som kännetecknas av interaktivitet och deltagarstyrning. Studieförbunden i samverkan är bransch- och intresseorganisation för de nio studieförbunden som får statsbidrag av Folkbildningsrådet, och företräder dem i folkbildningsfrågor.

Studieförbunden svarar på remissen utifrån sin roll inom folkbildningen.

Inledning

Förra året genomförde studieförbunden över 300 000 arrangemang med över 620 000 unika deltagare. Eftersom folkbildningens metod är deltagarstyrd är verksamheten alltid målgruppsutformad och verksamheten når till många olika grupper. Studieförbunden arbetar särskilt med att nå grupper som i något avseende står utanför samhället, till exempel personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, har olika funktionsnedsättningar eller är nya i Sverige.

Trots att studieförbundens folkbildning inte i första hand syftar till att få människor i arbete har flera utvärderingar visat att den ändå har en sådan effekt. Exempelvis har Folkbildningsrådet i en utvärdering sett att arbetslösa personer som deltagit i studiecirkel i högre grad kommer i arbete, än arbetslösa personer som inte gör det.¹ Statskontoret har i en utvärdering av folkbildningsinsatser för asylsökande och utrikes födda kvinnor konstaterat att folkbildningens insatser för att integrera nyanlända är ändamålsenliga.²

Att folkbildningen och dess metoder kan bidra till att få människor i arbete är ett perspektiv som helt saknas i utredningen.

¹ Folkbildningsrådet (2019) *Cirkeldeltagares vägar till arbetsmarknaden*.

² Statskontoret (2020) *Utvärdering av folkbildningsinsatser för asylsökande och utrikes födda kvinnor*.

3.2.1 Det ska införas en ny yrkesutbildning för vuxna

Studieförbunden har ingen invändning mot förslaget att införa en ny yrkesutbildning för vuxna, yrkesskolan, och att förvaltningsmyndighet för utbildningsformen ska vara Myndigheten för yrkeshögskolan. Studieförbundens erfarenhet av Myndigheten för yrkeshögskolan är dock att det är svårt för studieförbunden att ta del av medel som fördelas av myndigheten. Givet studieförbundens goda resultat för olika målgruppers yrkesverksamhet, är det viktigt att det blir möjligt för studieförbunden att ta del av stöd och bli utbildningsanordnare inom yrkesskolan.

3.3.1 Utbildningen i Yrkesskolan

Studieförbunden bifaller utredningens förslag om att yrkesskolan får anordnas av enskilda juridiska personer, och välkomnar särskilt möjligheten att anordna utbildning i samverkan med andra.

Studieförbunden bedriver en stor del av sina verksamheter i samverkan med olika intresseorganisationer, och möjligheten att bedriva yrkesskola i samverkan kan öppna upp för en yrkesskola som är väl målgruppsanpassad och tillgänglig för en mångfald av målgrupper och perspektiv.

10. Övergångar till arbetsmarknaden för elever inom anpassad utbildning

Studieförbunden anser att utredningen har en alltför snäv förståelse av bildning och lärande, och därför missar viktiga perspektiv på övergångar till arbete för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Studieförbunden arrangerar en omfattande verksamhet med personer med intellektuell funktionsnedsättning. Eftersom folkbildningens metod är deltagarstyrd är verksamheten alltid målgruppsutformad och verksamheten för personer med intellektuell funktionsnedsättning ger den bildning som deltagarna i varje verksamhet själva efterfrågar. Enkätundersökningar med deltagarna visar att en av effekterna av verksamheten är att deltagarna kommer i arbete. I en deltagarundersökning gjord av Folkbildningsrådet 2022 svarade hälften av deltagarna med en funktionsnedsättning att studiecirkeln bidrag till att de har fått jobb. Enkätsvaren visar att deltagande i studieförbundens verksamhet mycket väl kan ge tillgång till ett arbetsrelaterat lärande som målgruppen behöver. Detta perspektiv saknas helt i utredningen.

För branschorganisationen Studieförbunden i samverkan

David Samuelsson
Generalsekreterare